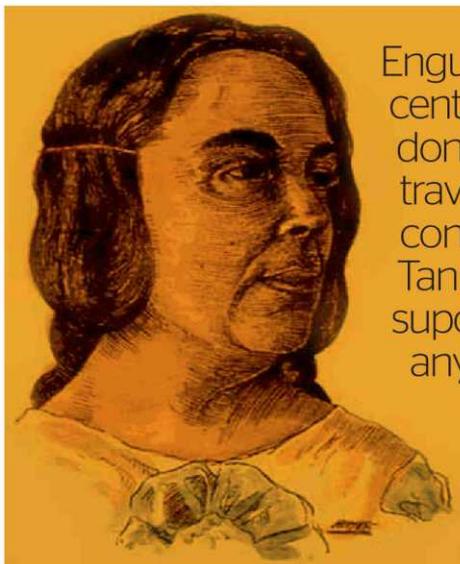

Dona

Sense demanar cap permís

Retrat de Maria Elena Maseras.

Enguany se celebra el centenari de l'accés de la dona a la universitat sense traves legals ni haver de consultar el marit. Tanmateix, hagueren de suportar durant molts més anys la llosa de la discriminació social. Dones com Concepción Arenal i Maria Elena Maseras són pioneres

Antiga imatge de Concepción Arenal.

Text: **A. Zurimendi**

PALMA El temple del coneixement, com es coneix la universitat, fou un terreny vedat per a les dones fins a l'any 1910. Així ho han recordat diferents expertes de la Universitat d'Estudis de Gènere que va tenir lloc la setmana passada a Palma. Les jornades serviren per remarcar que "fa tan sols 100 anys" que existeix oficialment la igualtat en l'àmbit universitari.

De fet, la decisió oficial d'aixecar el vet legal s'aprovà en un Consell de Ministres del Govern espanyol el 8 de març de 1910 -coincidint casualment amb el Dia de la dona treballadora, que no s'instauraria fins dècades més tard. Ara bé, no cal donar-ne les gràcies a l'Executiu de torn. Així ho manifesta Pilar Ballarín Domingo, catedràtica d'Història de l'Educació a la Universitat de Granada. "Fou un dret pel qual batallaren les dones i tan sols a elles s'ha d'agrair l'esforç", hi matisa amb vehemència la doctora Ballarín.

Es refereix a les úniques 33 dones que, en acabar el segle XIX, havien pogut cursar estudis superiors. Hi destaca Concepción Arenal, que es disfressava d'home per poder assistir a les classes com a oient (1841-46).

Després arribaria Maria Elena

Un grup d'al·lotes conversant al campus de la UIB. Foto: Jaume Morey

Maseras, que esdevindria la primera dona que es matriculà oficialment en una facultat, l'any 1872 -i gràcies a la intercessió del rei Amadeu de Savoia.

Ara bé, matricular-se no volia dir accedir a les classes. Aquest dret l'hi concedirien l'any 1975. I si bé acabà els estudis tres anys més tard, tampoc no seria fins al 1882 que li atorgarien el títol!

Tal com explica la mateixa Pilar

La doctora Pilar Ballarín diu: "Tan sols a les dones que lluitaren els ho hem d'agrair"

El nou repte és que la dona no sigui 'receptora' de coneixement, sinó també ' creadora'

Ballarín, "calia molta persistència per arribar a exercir la professió". De fet, les dones que finalitzaven els estudis -i fins i tot amb posterioritat a l'obertura de 1910-, tan sols podien aspirar a llocs de feina vinculats amb el Ministeri d'Instrucció Pública. Comença-

ren llavors a desenvolupar feines com les de bibliotecària, arxivera, telefonista i tasques de Correus. "De fet, són professions que neixen ja gairebé feminitzades, com ara l'educació", alerta Ballarín.

La reforma arriba en plena edat de plata (1910-1920), en la qual l'esperit liberal dugué més reformes. Aquests canvis, però, també tenen una explicació socioeconòmica. "Les classes urbanes i liberals es comencen a preocupar del fet que, en cas de mort de l'home, les filles i les mullers no tindrien de què viure per si soles". És així com s'advoca perquè puguin guanyar doblers pel seu compte, però "no com les classes populars, no de manera servil, sinó com a classe social superior".

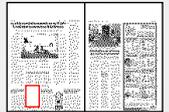
Aquest matis condueix inexorablement a la següent reflexió: accés legal no és accés efectiu. Cal pensar que tampoc no seria fins als anys 60 i 70 del segle XX que les filles i fills dels obrers podrien anar a la universitat -amb grans sacrificis dels pares i mares.

Des d'aleshores, la dona no tan sols hi ha accedit, sinó que hi és majoria (54%). En qualsevol cas, hi ha més reptes que aquest accés. En paraules de Pilar Ballarín, "les dones hem de passar de ser receptors de coneixement a crear-ne".

La Universitat d'Estiu d'Estudis de Gènere de la UIB cumple 14 años

Entre el 5 y el 9 de julio se desarrolla en Palma la XIV edición de la Universitat d'Estiu d'Estudis de Gènere de la UIB, con el apoyo del Govern y el Institut Balear de la Dona. El objetivo de estos cursos pasa, como cada año, por analizar el estado de la mujer en la sociedad y su integración laboral. Este año, el curso se centra en estudiar la trayectoria de las mujeres españolas en las universidades españolas, ya que este año se cumplen 100 años desde que la primera mujer española pudo entrar en las aulas universitarias.

La Universitat d'Estiu d'Estudis de Gènere de la UIB cumple 14 años

Entre el 5 y el 9 de julio se desarrolla en Palma la XIV edición de la Universitat d'Estiu d'Estudis de Gènere de la UIB, con el apoyo del Govern y el Institut Balear de la Dona. El objetivo de estos cursos pasa, como cada año, por analizar el estado de la mujer en la sociedad y su integración laboral. Este año, el curso se centra en estudiar la trayectoria de las mujeres españolas en las universidades españolas, ya que este año se cumplen 100 años desde que la primera mujer española pudo entrar en las aulas universitarias.

Inaugurada la XIV Universitat d'Estiu d'Estudis de Gènere de la UIB

U. URBIETA

La UIB inauguró ayer la XIV Universitat d'Estiu d'Estudis de Gènere, que conmemora el primer centenario de la entrada de las mujeres en las universidades españolas realizando un repaso a las primeras mujeres universitarias y a sus predecesoras que lucharon para conseguir esta posibilidad.

Así, bajo el título '100 anys de presència de les dones a les universitats espanyoles' la Universitat de les Illes Balears realizará hasta el 9 de julio toda una serie de clases magistrales, mesas redondas,

conferencias, talleres, debates y actividades lúdicas.

La edición actual analizará la relación entre mujer y educación desde la Grecia Antigua hasta la actualidad, con una incidencia especial en los avances conseguidos por las mujeres españolas para conseguir el derecho a recibir

► CONMEMORACIÓN

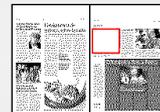
La Universitat d'Estiu conmemora este año el primer centenario de la entrada de mujeres en las universidades españolas

una educación superior.

La conferencia inaugural, '100 anys de presència de les dones a les universitats i 10 anys de l'Institut Balear de la Dona', corrió a cargo de la directora de este centro, Lila Thomàs, que hizo un repaso a la lucha que realizaron muchas mujeres españolas para poder estudiar en las universidades en igualdad de condiciones que los hombres y que comenzó en 1888 y finalizó en 1910 cuando una Orden Real permitió a cualquier mujer cursar estudios superiores sin la necesidad de tener permiso de una 'autoridad superior'.

Lila Thomàs, Martí March y Esperança Bosch, durante la inauguración. ■ Foto: PILAR PELLICER

Cursos Cent anys de les dones a la universitat

La Universitat de les Illes Balears (UIB) realitzarà del 5 al 9 de juliol la XIV Universitat d'Estiu d'Estudis de Gènere, en què es commemorarà el primer centenari de l'entrada de les dones a les universitats espanyoles. Cada curs servirà per fer un repàs a la història de la presència femenina a les aules. Un dels que hi trobarem serà Universitat, medicalització i salut de les dones. • **L. Mari**

→ JORNADAS

Da comienzo un curso que estudia la trayectoria de las mujeres en las universidades españolas

LYDIA MIRANDA. Palma. Cien años han transcurrido ya desde que la primera mujer española pudo entrar en las aulas universitarias. Con motivo de este centenario, la UIB (Universitat de les Illes Balears), el Govern Balear y el Institut de la Dona han organizado un curso ti-

tulado *100 anys de presència de les Dones a les universitats espanyoles*, en el que, a partir de la combinación de clases magistrales y talleres, se repasará la importante trayectoria de la mujer en la Universidad. El curso se impartirá en el edificio de Sa Riera y tendrá una duración de cinco días

(del 5 al 9 de julio), durante los cuales, los alumnos participarán en un gran número de actividades organizadas con la figura de la mujer como eje de contenido. La inauguración del curso fue conducida por Martí March (vicector primero de la UIB), Lila Thomàs (directora del

Institut Balear de la Dona) y Esperança Bosch (codirectora de la XIV Universitat d'Estiu d'Estudis de Gènere y directora de la Oficina per a la Igualtat entre Homes i Dones de la UIB) que, tras pedir un instante de reflexión por la muerte de una compañera del curso, a la que dedicaron esta XIV edición, llenaron de optimismo e ilusión una sala de actos con 92 alumnos confirmados. "La Universidad es una institución que debe visibilizar los valores de una sociedad que avanza", apuntó March.

Después de un breve discurso acerca de la situación actual de la sociedad española respecto al género, en el que se estableció una relación directa entre la crisis económica y el retroceso en cuestiones de igualdad, Thomàs concluyó que "nadie puede asegurarnos que los avances conseguidos hasta ahora sean inalterables, por eso hay que seguir luchando". Bosch añadió que los cursos están teniendo una progresiva incorporación de varones, hecho que consideró muy positivo.